

PHILOSOPHICAL DISCOURSES

V

RADA NAUKOWA

dr hab. Ryszard MISZCZYŃSKI, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie (przewodniczący)
doc. PaedDr. Vlasta CABANOVÁ, PhD., Uniwersytet Žyľiňski
doc. PhDr. Tomáš HAUER, PhD., Uniwersytet Žyľiňski
prof. dr hab. Elżbieta JUNG, Uniwersytet Łódzki
prof. dr hab. Andrzej KANIOWSKI, Uniwersytet Łódzki
prof. Alexandre Costa LEITE, University of Brasília, Department of Philosophy, Brazil
dr hab. Ryszard MIREK, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
prof. Raja NATARAJAN, School of Technology & Computer Science, Tata Institute
of Fundamental Research, Mumbai
prof. dr hab. Zlatica PLAŠIENKOVÁ, Uniwersytet Komeňskiego w Bratysławie
dr hab. Marek REMBIERZ, Uniwersytet Śląski
dr hab. Piotr STAWIŃSKI, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie
prof. dr hab. Viktor VASZKIEWICZ, Uniwersytet im. Dragomanowa, Kijów

LISTA RECENZENTÓW

dr hab. Gabriela BESLER, Uniwersytet Śląski
prof. dr hab. Andrzej BRONK, Katolicki Uniwersytet Lubelski
prof. dr hab. Pavol DANCÁK, Uniwersytet w Preszowie
dr hab. Steffen HUBER, Uniwersytet Jagielloński
prof. dr hab. Ryszard KLESZCZ, Uniwersytet Łódzki
prof. dr hab. Jan Andrzej KŁOCZKOWSKI OP, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
dr hab. Danuta A. Michałowska, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
dr hab. Hubert MIKOŁAJCZYK, Akademia Pomorska w Słupsku
s. dr hab. Tereza OBOLEVITCH, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
dr hab. Marek OTISK, Instytut Filozofii Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Pradze,
Uniwersytet Ostrawski
prof. ThDr. Marek PETRO, Uniwersytet w Preszowie
dr hab. Andrzej PLUTA, prof. UAM, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu
Prof. PhDr. Mária POTOČÁROVÁ, PhD., Uniwersytet Komeňskiego w Bratysławie
dr hab. Wojciech RECHLEWICZ, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
dr hab. Krzysztof ŚLEZIŃSKI, Uniwersytet Śląski
prof. dr Miklós VASSÁNYI, Uniwersytet im. Gáspára Károliego Kościoła Reformowanego
na Węgrzech, w Budapeszcie
prof. dr hab. Krzysztof WIECZOREK, Uniwersytet Śląski

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

UNIwersYTET JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

PHILOSOPHICAL DISCOURSES

PRACE NAUKOWE
UNIwersYTETU JANA DŁUGOSZA
W CZĘSTOCHOWIE

DAWNIEJ: PRACE NAUKOWE AKADEMII IM. JANA
DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE. FILOZOFIA

V

redakcja
MARIUSZ OZIĘBŁOWSKI
GRZEGORZ SITEK

Częstochowa 2023

Redaktorzy serii
Mariusz OZIĘBŁOWSKI (redaktor naczelny)
Grzegorz SITEK (sekretarz redakcji)
Simon LUNN (redaktor językowy)

Redaktorzy tomu
Mariusz OZIĘBŁOWSKI
Grzegorz SITEK

Redaktor naczelna wydawnictwa
Paulina PIASECKA-FLORCZYK

Korekta
Dariusz JAWORSKI

Redakcja techniczna
Piotr GOSPODAREK
Aleksandra KUNOWSKA

Projekt okładki
Anna OBRĘBSKA-WOŹNICZKA

PISMO RECENZOWANE

Wydanie tomu finansowane przez
Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

© Copyright by
Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
Częstochowa 2023

ISSN 2658-1221

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36A
www.ujd.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@ujd.edu.pl

SPIS TREŚCI

Jacek BRECZKO

Rosja w oczach Miłosza (część pierwsza: od chrztu do I wojny światowej)	7
Russia in Miłosz's eyes (part one: from baptism to the First World War) (Summary)	31

Hugo LUNN

<i>Carmen Mauri</i> , Plezia i Gansiniec, czyli trzy ofiary wojny. Polska w powojennej noosferze	33
<i>Plezia</i> , Gansiniec and the <i>Carmen Mauri</i> or Three Victims of War. Poland in the Post-War Noosphere (Summary)	45

Marek PEREK

Atawistyczne korzenie zachowań ludycznych i ich ślady w semantyce „gry” w kontekście ich związków ze zjawiskiem poznania (cz. I)	47
Atavistic roots of ludic behavior and their traces in the semantics of “game” in the context of their relationship to the phenomenon of cognition (Part I) (Summary)	65

Jan WOLEŃSKI

Straty filozofii polskiej w czasie II wojny światowej	67
Losses of polish philosophy during World War II (Summary)	74

Jarosław JAGIEŁA

Czy wojna jest grą?	75
Is War a Game? (Summary)	84

Katarzyna KABZIŃSKA-MASIONEK

<i>Antysacrum</i> jako odwrócenie porządku – rewolucyjna natura najwyższej wartości negatywnej	85
Antisacrum as an Inversion of Order – the Revolutionary Nature of the Highest Negative Value (Summary)	102

Damian NOWAK

Możliwość wykorzystania myśli filozoficznej Fryderyka Nietzschego w poradnictwie filozoficznym	103
Potential for Applying Friedrich Nietzsche's Philosophical Thought in Philosophical Counseling (Summary)	114

Mariusz OZIĘBŁOWSKI

Idea antymetafizycznej autoemancypacji w pismach

Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 115

The idea of antimetaphysical autoemancipation in the writings of

Gustaw Herling-Grudziński (Summary) 133

Ryszard MISZCZYŃSKI

Matematyka: historia, uniwersalność, kultura. Uwagi na temat

rozumienia matematyki w pracy Wiesława Wójcika *Uniwersalność*

matematyki w ujęciu historycznym 135

Mathematics: History, Universality, Culture. Remarks on Understanding Mathematics

in the Work of Wiesław Wójcik The Universality of Mathematics in a Historical

Perspective (Summary) 145

INFORMACJE DLA AUTORÓW

I. Wymagania podstawowe

1. Dokument powinien zostać dostarczony w postaci elektronicznej, w pliku programu Word, w formacie DOCX.
2. Format: A4 standardowego maszynopisu (marginesy: 25 mm), czcionka Times New Roman, 12 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
3. Stopień pisma w materiałach uzupełniających (tabele, przypisy, podpisy) powinien być o 2 punkty mniejszy od stopnia pisma tekstu głównego (9 pkt). Maksymalna szerokość tabeli to 12,5 cm przy układzie pionowym i 18 cm przy układzie poziomym.
4. Imię i nazwisko autora w lewym górnym rogu, poniżej numer ORCID i afiliacja; tytuł tekstu wyśrodkowany i wytłuszczony.
5. Przy wykorzystaniu jakichkolwiek materiałów pochodzących z innych publikacji należy stosować się do przepisów wynikających z prawa autorskiego.

II. Tekst główny

1. Akapity należy rozpoczynać wcięciem ustawionym jednakowo dla całego dokumentu (za pomocą liniiki górnej bądź w oknie formatowania akapitu).
2. Dokładne **cytaty** wprowadza się za pomocą cudzysłowów „drukarskich”. Cytat w cytacie oznacza się cudzysłowem «francuskim». Cudzysłów francuski należy wstawiać z tabeli znaków (polecenie: wstaw symbol). Można też stosować oddzielny akapit o mniejszym stopniu pisma.
3. Odmianą pochyłą (*kursywą*) zapisuje się ponadto: tytuły dzieł drukowanych (*O dobrej i złej polszczyźnie*, *Kamienie na szaniec*), wtrącenia obcojęzyczne (*a propos*, *ex lege*), łacińskie nazwy systematyczne (*Corvus corvus*), włoskie terminy muzyczne (*legato*).
4. Partie tekstu można wyróżniać poprzez **pogrubienie** lub r o z s t r z e l e n i e. Nie stosuje się wyróżnienia poprzez podkreślenie. Należy również unikać łączenia **kilku rodzajów** wyróżnień. Wyróżnienia powinny być stosowane jednolicie i konsekwentnie w obrębie danej pracy.

III. Streszczenie, słowa kluczowe

1. Do artykułu należy dołączyć: jego streszczenie w języku polskim i angielskim oraz słowa kluczowe (maksymalnie 5 terminów) w języku polskim i angielskim.
2. Streszczenie w języku angielskim autor przygotowuje we własnym zakresie. Powinno ono stanowić skróconą wersję artykułu. Objętość tekstu załączonego streszczenia nie powinna przekraczać 200 wyrazów. Nad tekstem streszczenia należy podać przetłumaczony tytuł artykułu.

IV. Zasady podawania informacji bibliograficznej

1. Należy stosować tzw. harwardzki system informacji bibliograficznej („autor – rok”), to znaczy, że w tekście umieszcza się odсылacz bibliograficzne, na końcu artykułu natomiast – bibliografię.
2. Odсылacz bibliograficzny w tekście składa się z umieszczonego w nawiasie okrągłym nazwiska autora i daty wydania źródła, np. (Maruszewski 2005). Jeśli w bibliografii znajduje się kilka publikacji tego samego autora z jednego roku, należy zróżnicować zapisy poprzez dodanie kolejnych małych liter alfabetu (2010a, 2010b, 2010c). W przypadku dokładnych cytatów podaje się też numer strony oddzielony od roku wydania przecinkiem, np. (Maruszewski 2005, 18–20). Odсылacz można uzupełnić dodatkowymi krótkimi komentarzami, np. (cyt. za: Maruszewski 2005, 18; zob. Maruszewski 2005; por. Maruszewski 2005, 19). Nie stosuje się formuły „tamże”/„ibidem” – należy każdorazowo podać nazwisko i datę.
3. Fragmenty niektórych klasycznych prac są jednakowo oznaczane we wszystkich wydaniach numeracją rozdziałów, wersetów itp. Do oznaczenia fragmentu pracy, z którego się korzysta, należy więc użyć tych oznaczeń zamiast numerów strony, a w pierwszym odсылaczu w tekście zaznaczyć wydanie, z którego się korzysta (np. *Fajdros*, 264c – Platon, wyd. 2005) i podać to wydanie w bibliografii.

V. Przykłady opisu bibliograficznego

Tytuły publikacji zwartych oraz artykułów należy formatować kursywą, tytuły czasopism ująć w cudzysłowy. Tomy, numery, zeszyty należy zapisywać cyframi arabskimi.

1. Monografia

Berne E. (2013), *Dzień dobry... i co dalej?*, przeł. M. Karpiński, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań.

2. Artykuł w pracy zbiorowej

Maruszewski T. (2005), *O dwoistości pamięci autobiograficznej*, [w:] E. Chmielnicka-Kuter, M. Puchalska-Wasył (red.), *Polifonia osobowości. Aktualne problemy psychologii narracji*, Wydawnictwo KUL, Lublin, 13–31.

Hallett M. (2010), *Frege and Hilbert*, [w:] M. Potter, T. Ricketts (red.), *The Cambridge Companion to Frege*, Cambridge University Press, New York, 425–434.

3. Artykuł w czasopiśmie

Schütze F. (1997), *Trajektorie cierpienia jako przedmiot badań socjologii interpretatywnej*, przeł. M. Czyżewski, „Studia Socjologiczne” 1, 11–56.

4. Praca zbiorowa

Tesser A., Felson R.B., Suls J.M. (2004), *Ja i tożsamość*, przeł. A. Karolczak, Wydawnictwo GWP, Gdańsk.

5. Konieczność umieszczania identyfikatorów DOI

Autorzy zobowiązani są do umieszczenia identyfikatora DOI przy każdej pozycji bibliograficznej, która go posiada. Identyfikator ten należy podać na końcu opisu, np.:

Miszczyński R. (2021), *Stanisława Leśniewskiego rozumienie roli formalnego języka matematyki*, „Philosophical Discourses” 3, 127–139; <http://dx.doi.org/10.1626/pd.2021.03.09>.

VI. Formularze deklaracji

Oprócz tekstu zechciejcie Państwo również przesłać formularze umieszczone na naszej stronie

<http://www.ifsp.ajd.czyst.pl/775,pliki-do-pobrania>

- Oświadczenie samodzielnego Autora artykułu / Oświadczenie Współautorów artykułu;
- Deklarację Autora o umieszczeniu identyfikatorów DOI;
- Umowę o przeniesieniu autorskich praw majątkowych.